

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRÄDIG ZIJN:

7. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedige meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwte Van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naasteliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Groeten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Genoveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreesselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naasteliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongensharten; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groote Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prarie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 233. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameeraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

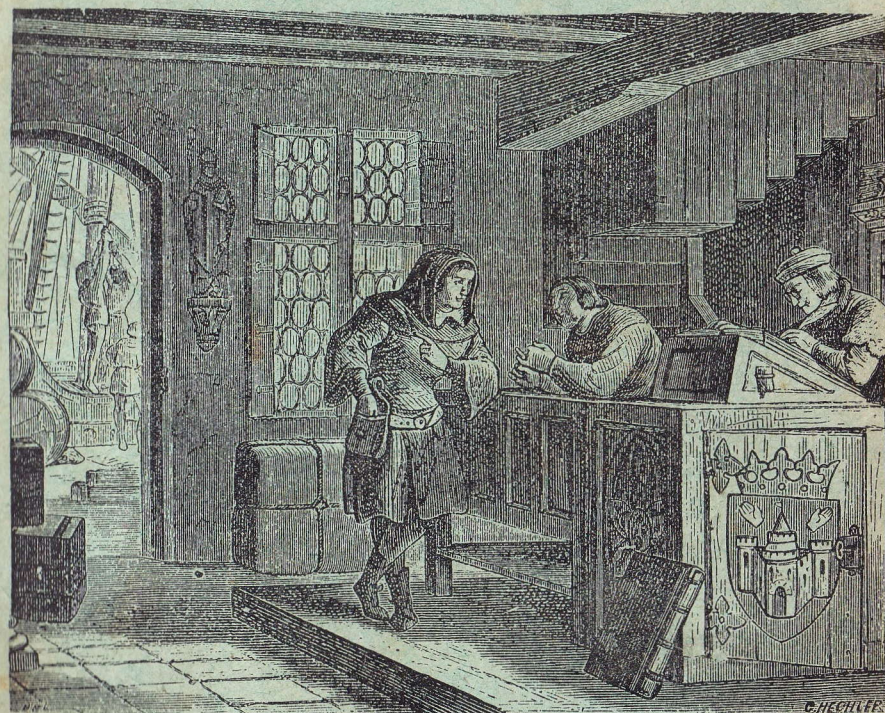
— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

A. HANS KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 324.

A. HANS.

De Spanjaarden te Mechelen

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

DE SPANJAARDEN TE MECHELEN

I.

't Was in September 1572. De strijd woedde tusschen de Noord- en Zuid-Nederlanders en de Spanjaarden.

De Nederlanders, onder Lodewijk van Nassau, waren nu meester te Bergen in Henegouwen. Maar de hertog van Alva, die landvoogd was voor den Spaanschen koning Filips II, tegen wien men in opstand was gekomen, kwam met een sterke macht Bergen belegeren.

Nog andere troepen verschenen voor de stad. Ze stonden onder bevel van prins Willem van Oranje, broeder van Lodewijk van Nassau. En prins Willem wilde zijn broer helpen.

't Was een donkere nacht. De schildwachten van prins Willems leger waakten. Een van hen, die geheel aan de buitenzijde stond, was een Gentenaar, Maarten Meeus, een man van ongeveer vijf en twintig jaar. Hij dacht aan zijn ouders, die een hoexe bewoonden ten Zuiden van Gent. Hij

had hen in langen tijd niet meer gezien en hoorde geen nieuws van hen. Hij kon zoo naar hen verlangen, maar zijn dienstverbintenis duurde nog bijna een jaar.

Maarten was van huis weggegaan omdat 't boerenbedrijf zoo slecht ging. En ook nog om een andere reden. De Spanjaarden speelden meester in ons land en Maarten Meeus wilde meewerken, om ze te verjagen. Om die redenen had hij dienst genomen in 't leger der Nederlanders, waarbij echter ook veel soldaten van andere naties waren, die van den oorlog een ambacht maakten en voor geld vochten.

Plots werd Maarten Meeus uit zijn gemijmer opgeschrikt. Hij hoorde geroep en geschreeuw.

Overvielen de Spanjaarden 't leger van prins Willem?

Maarten had den tijd niet meer zijn zwaard te verheffen. Hij kreeg een slag, tuimelde neer en rolde in een gracht. Toen wist hij van niëts meer.

Ja, de Spanjaarden waagden een stout stuk. Zes honderd koene mannen wilden het leger van den prins verrassen. Ze hadden hun hemd over hun wapenrusting aangetrokken om elkaar in de duisternis te herkennen. De veldheer Juliaan Romero voerde hen aan. En 't leger werd in den slaap verrast. Er heerschte groote verwarring, toen de soldaten ontwaakten en meenden dat de

gansche Spaansche macht hun op 't lijf viel. Velen werden in hun verdwazing nog gedood. Anderen vluchtten. Maar velen grepen de wapenen.

Romero drong met de stoutmoedigsten naar de tent van Willem van Oranje, die rustig sliep. Hij merkte niets van al het geweld. Maar zijn hondje was waakzamer. Het begreep het gevaar, en sprong op 't bed; het krabte zijn meester in 't gelaat, en wekte hem zoo.

De prins hoorde 't lawaai, sprong ontsteld op, en riep zijn bedienden. De Spanjaarden in 't eigen leger!

Prins Willem snelde naar buiten. Romero was reeds vlak bij met zijn mannen. Een dienaar hielp den prins op een paard. Nog juist bijtijds kon Willem van Oranje in 't duister ontsnappen. Zijn dienaren werden gedood.

De prins meende dat alles verloren was. Maar toen tenten in brand werden gestoken en de vlammen het gevecht verlichtten, zagen de Nederlanders hoe klein de macht der Spanjaarden was. De tegenstand werd heftiger. Romero trok zich met zijn Spanjaarden terug. Er waren wel 6.000 man van 't prinsenleger gesneuveld.

Maar de orde werd hersteld en Willem van Oranje bleef nog bij Bergen.

't Was morgen... 't Regende en de druppels, die Maarten Meeus op 't gelaat vielen, brachten

den jongen soldaat tot bezinning. Hij voelde pijn in den schouder. Wat was er dan toch gebeurd?

Maarten spande zijn gedachten in. O, ja... gisteravond viel de vijand aan... 't Was een verrassing. Zouden de Spanjaarden al meester zijn van 't prinsenleger, en misschien zelfs van Bergen?

Maarten richtte zich op. 't Ging moeilijk. Het heele lichaam scheen gekneusd, maar dat was vooral stramheid door de koude van den grond en van de nachtlucht.

Maarten keek boven de gracht uit. Hij zag de kleuren van Oranje... Neen, de Spanjaarden waren nog niet meester... Maarten was verheugd over die ontdekking. Toen hij uit de gracht gekropen was zag hij op zijn plaats een bekenden soldaat staan. Deze maakte eerst een dreigende beweging met zijn wapen.

— Toon, ik ben het! riep Maarten uit.

— Voor den drommel, Meeus. Zijt gij dat? Leeft gij nog? klonk het terug.

— Ja, maar 't heeft weinig gescheeld of ik lag daar dood in de gracht. Wat is er toch gebeurd?

— Als schildwacht moest gij dat 't best van al weten. Gij stondt toch op post?

— Ja, maar 't leek wel of er tooverij gebeurde... Ik hoorde lawaai, zag witte gedaanten en tegelijk kreeg ik een klap, dat ik van de wereld

niet meer af wist, tot ik zooeven tot bezinning kwam.

— De Spanjaarden hebben ons aangevallen...

— En werden ze terug geslagen? vroeg Maarten.

— Nadat ze er wel zes duizend van de onzen gedood hadden, hernam Toon. 't Is een schande voor ons... Er waren maar zes honderd vijanden... En zoo lieten wij ons misleiden... De prins is bijna gevangen of vermoord geworden.

Toon vertelde de gebeurtenis met het hondje.

Hij loerde voortdurend of hij niet door een overste bespied werd, want hij mocht niet babelen op zijn post.

— Meeus, zei hij dan, maak u uit de voeten, jongen. De meeste schildwachten zijn wel dood geslagen door de Spanjaarden, maar drie die nog leefden, hangen ginder al aan de galg, omdat ze geen alarm gegeven hebben. De oversten zijn woedend en beweren, dat ze sliepen...

— Ik sliep niet...

— Ja, maar kerel, de oversten zijn niet aan te spreken. Denk eens, 6.000 van de onzen gedood door 600 Spanjaarden! Ze maken zondebokken van de schildwachten. Gelukkig kan ik u nog waarschuwen. Maak dat ge weg komt, als ge niet door de strop wilt kijken!

— 't Leger ontvluchten...

— Och, vriend, binnen een week is heel ons leger toch uiteen... De soldaten worden niet betaald. De prins heeft geen geld. Vlamingen, als wij, willen wel wachten; wij vechten niet alleen om geld, maar de vreemdelingen zullen aan het muiten slaan. Meeus, gij zijt toch te jong om te sterven en bovendien, zulk een schandelijken dood verdient gij niet... Daarvoor zijt gij altijd een te flink soldaat geweest.

— Ik zal alles aan den hopman uitleggen.

— De hopman is een brave vent, maar hij moet u bij de groote bazen brengen en ik voorstel u, dan gaat ge aan een touw de hoogte in, juist als drie andere schildwachten.

— Ik ben gewond...

— Ze zullen zeggen, dat ge u niet hadt mogen laten verwonden. Ge moest alarm gemaakt hebben...

— Toen ik voor dood in de gracht lag!

— Een schildwacht mag niet in een gracht rollen. Nu, ge moet het zelf weten, Meeus...

Maarten had echter geen verlangen naar de galg. En hij wist, hoe het in het leger toeging, na een nederlaag...

— Dan zal ik maar vertrekken, zei hij.

— En talm niet te lang, want als ze u in de gaten krijgen, zou het te laat zijn... Ga naar uw

ouders... gij hebt tenminste nog een huis, en ge behoeft geen landlooper te zijn.

Maarten voelde plots vrees voor zijn leven, nu hij aan vader en moeder herinnerd werd.

— Toon, bedankt voor uw waarschuwing... Vaarwel! Misschien zien we elkaar nog terug, sprak hij.

— Best mogelijk! Houd u kloek.

Maarten vertrok. Hij volgde een binnenweg. Hij moest nu ook op zijn hoede zijn voor rondzwervende Spanjaarden. Hij had zijn zwaard meegenomen. Zijn linkerschouder scheen te branden.

Maarten voelde zich afgemat. Hij zou zich niet flink kunnen verdedigen.

Somber trok hij voort. Hij voelde het als een groote vernedering zoo het leger te moeten verlaten. Het was onverdiend en onrechtvaardig.

Tegen den middag voelde Maarten zich zoo uitgeput en ziek, dat hij naar een kleine hoeve stapte om er te rusten... Hij was bang dat hij anders neer zou vallen.

Een meisje van ongeveer achttien jaar was water aan 't putten. Angstig keek ze den soldaat aan.

— Gij moet voor mij geen schrik hebben, zei Maarten in 't Fransch, want hij was nog in de Waalsche streek. Ik kom u wat eten en drinken

vragen, dat ik zal betalen en een plaatsje om een beetje te rusten. Ik ben gewond.

Uit de schuur kwam de boer. Hij had gehoord, wat Maarten zei en vroeg of deze in het leger der Nederlanders diende.

— Kom dan binnen, vriend, noodigde hij. Men zegt, dat er vannacht hard gevochten is. We zagen vluchtelingen.

— Ja... en ik ben gewond geworden...

— Gij zijt ook op den dool? Hier zullen we u wat helpen. Valentine, zet den soldaat brood en kaas voor en een kroes bier. Vriend, vervolgde hij, ik zie bloed aan uw halskraag. Is dat van een wonde?

— Ja... Ik zou me wel eens willen wasschen, antwoordde Maarten.

— Kom mee naar mijn kamer... Ik ken wel iets van wonden. Ik leef hier met mijn dochter en met een ouden knecht, die nu op 't land werkt.

Maarten trok zijn jas uit. Op zijn linkerschouder had hij een wonde. De boer wiesch ze uit en legde er een verband om. Verfrischt keerde Maarten in de keuken terug. Het brood, de kaas en het bier smaakten hem. Maar hij was vooral moe.

De boer bracht hem naar de schuur op stroo.

— Slaap nu maar gerust, zei hij. Hier is geen gevaar.

— Gij hebt geen Spanjaarden in de buurt gezien?

— Wel, neen... Die komen hier niet...

Met een welbehaaglijk gevoel legde Maarten zich neer. Even soesde hij en weldra sliep hij in. Doch hij had nog geen half uur geslapen, toen hij wakker gemaakt werd. Verdwaasd richtte hij zich op. Valentine, het meisje, boog zich over hem.

— Wat is er? vroeg Maarten. O, ja, ik lig hier in een schuur... ik ben op de vlucht... Is er gevaar?

— Nog niet, maar ge moet toch vluchten...

— Waarom?

— De Spanjaarden zullen komen...

— Zijn ze dan in de buurt?

Het meisje aarzelde even.

— De boer is er om, zei ze dan.

— Uw vader?

— Hij is mijn vader niet, maar mijn oom... En hij levert vluchtende soldaten aan de Spanjaarden uit. Hij is ook spion voor hen.

Maarten sprong op.

— Hoe gemeen! kreet hij. En daarom ontving hij mij zoo vriendelijk!

— Ja... Maar nu kunt gij nog vluchten...

Hier zijn andere kleeren... Als soldaat zoudt gij niet ver loopen. Talm niet... Als ge verkleed zijt, kom dan in de keuken. Ik zal u brood mee geven...

— Gij zijt een braaf meisje, sprak Maarten ontroerd.

— O, ik ben zoo beschaamd over ooms werk. Maar spoed u nu!

Valentine verliet de schuur. Toen Maarten in de keuken kwam, lag er brood en kaas gereed.

— Nu lijkt gij op een boer, zei Valentine. Ik zal uw soldatenkleeren wel verstoppen. Waar gaat gij heen?

— Naar Brussel eerst...

— Ik zal u den weg uitduiden...

— Maar waarom blijft gij bij zulk een gemeenen kerel wonen? vroeg Maarten.

— Ik ben een wees... Vader en moeder zijn al lang dood. Oom en tante hebben mij opgevoed. Tante was een goede vrouw. Ze is verleden jaar gestorven...

— Maar als uw oom merkt, dat ik weg ben, zal hij u misschien mishandelen.

— Ik vertrek straks ook... Ik zal een heel eind van hier een dienst zoeken op een hoeve, want ik kan die valsheid van mijn oom niet langer zien. Vertrek nu...

— Ver kan ik vooreerst niet geraken... dat voel ik wel, hernam Maarten somber.

Valentine dacht even na.

— Kom, zei ze dan, ik zal u op een hofstede brengen, waar ge veilig zijt en rusten kunt. Als ik u zóó laat gaan, halen ze u in. En dan zou ik u nog niet gered hebben. Ga mee!

— Wat zijt gij braaf!

— Tante in den Hemel zal me zegenen, omdat ik de booze aanslagen van haar man te niet doe.

Valentine en Maarten volgden een dreef en kruisten dan een boschje. Aan de andere zijde stond een hoeve.

— Daar wonen oude, brave lieden, zei Valentine. Ze zullen u herbergen, als ik het hun vraag. Verleden Winter heb ik de vrouw opgepast, toen ze ziek was.

— Ik voel dat ik niet veel verder zou kunnen. 't Is of er een groot gewicht op mij drukt! kloeg Maarten.

— Gij moogt daar gerust eenige dagen blijven, verzekerde Valentine.

Ze bereikten de hoeve. In huis zaten twee oude lieden, maar de man was nog kras en sterk.

Genegen groetten de boer en de boerin Valentine.

— Maar uw gezelschap ken ik niet, zei de man.

Het echtpaar wist welk een rol Valentine's oom vervulde en hoorden nu, hoe het rechtschapen meisje den armen soldaat wilde redden.

— Ik zal hem op den hooizolder verbergen, zei de boer. En daar is hij veilig. Maar kind, kom bij ons inwonen en blijf dien schelm niet langer dienen.

— Oom zou mij terug halen...

— Dat recht heeft hij niet...

— Dan zou hij de Spanjaarden kunnen opstoken uw hoeve te plunderen.

— Zoo iets wagen tegen eigen volk!

— O, Bernard, oom komt van kwaad tot erger.

— Dat is waar! Maar wat zal uw oom met u doen, als hij merkt, dat de vogel gevlogen is?

— Ik ga heen, maar ik mag niet zoo dichtbij blijven... Er woont nog een nicht van mijn moeder te Péruwelz. En ik zal vragen daar voorlooppig te blijven. tot ik een nieuwen dienst heb. Ik kom u dan toch van tijd tot tijd bezoeken. Nu moet ik terug, om te zien, wat oom en de Spanjaarden uitvoeren.

Maarten dankte ontroerd het brave meisje. En de boer leidde hem dan naar een hooizoldertje, afgescheiden van den grooten schuurzolder.

— Zoo'n geheim plaatsje komt te pas, zei hij. Rust nu maar goed uit. Hier vinden ze u niet.

Maarten legde zich neer.

— Het kan toch wonderlijk gaan, mompelde hij. Gisteren nog soldaat en nu op de vlucht, eerst voor mijn eigen oversten en dan door de Spanjaarden. Ik ben toch nooit een lafaard geweest.

Thans lag Maarten nog lang wakker, luisterend of hij geen verdachte geluiden hoorde. Toch sluimerde hij in.

Plotseling ontwaakte hij. Er klonken stemmen beneden.

— De vent kan niet ver loopen... hij was gewond en moe... en gij zoudt hem wel durven weg stoppen, zei iemand nijdig

Angstig herkende Maarten de stem van Valentine's oom.

— Wel, zoek dan! sprak boer Bernard.

— De kraam... in brand steek... dan zal de kerel wel piep! riep ruw een Spanjaard, die gebroken de taal der streek sprak.

Maarten huiverde... Zou hij zoo ellendig om 't leven moeten komen?

Hij zocht naar een middel tot behoud. Hij had zijn kort zwaard nog bij zich en stak het door het strooien dak, vlak boven zich. Vlug woelde hij een opening en klom er door. Zoo kwam hij op het dak... De schuur was maar laag.

En Maarten kon zich veilig op den grond laten vallen.

Eensklaps stond Valentine bij hem. Ze was wel gevlucht, toen ze bij haar terugkeer op de eigen hoeve, merkte, dat haar oom er zich reeds met Spanjaarden bevond. Ze wilde echter zien, wat er verder gebeurde. En zonder zich te vertoonen, vergezelde ze de bende, haar weg kiezend achter hagen en boschjes. Aldus stond ze nu op deze hoeve. En van achter een mijt zag ze Maarten door 't gat in 't dak klauteren en op den grond terecht komen.

— Hebben ze u ontdekt? vroeg ze, gejaagd.

— De Spanjaarden willen de schuur in brand steken... Ik moet vluchten...

Valentine zag rond. Haar blik viel op een ouden, hollen boom.

— Rap, in dien stam, daar zoeken ze u niet, fluisterde ze.

En ze hielp Maarten in den boom. Als de jonkman zich neerhurkte, was hij geheel verborgen. Valentine verschool zich weer achter de mijt.

De Spanjaarden stichtten echter geen brand. toen Valentine's oom hun dit plan afraadde. De verrader vond het blijkbaar toch te erg. Hij was vroeger met boer Bernard bevriend geweest. De hooizolder werd afgezocht.

— Dan is de vluchteling hier niet, zei de ver-

rader Ik meende, dat hij op dit hof kon zitten, omdat hij niet in staat is ver te loopen.

Tegenover de Spanjaarden wilde hij toch nog verzwijgen, hoe hij vermoedde, dat Valentine den soldaat geholpen had. En hij wist, dat zij met deze oude lieden bevriend was.

Brommend trok de bende af. De Spanjaarden zouden zich niet zoo om een vluchteling bezorgd gemaakt hebben, als ze hem niet voor een spion of boodschapper hadden gehouden.

Valentine kwam te voorschijn.

— Gij hier? vroeg boer Bernard verbaasd.

Valentine vertelde wat er gebeurd was. Maarten verliet den hollen boom.

— Nu kunt gij veilig eenige dagen hier uitrusten, zei Bernard. Bij ons zullen ze u niet meer zoeken.

Gaarne nam Maarten dit vriendelijk aanbod aan.

— Maar Valentine, blijf gij ook bij ons, her-nam Bernard. Uw oom zag er woedend uit. Waar zoudt gij dolen? In deze slechte tijden is er moeilijk een dienst bij boeren te vinden. En we kunnen u voor uw oom ook wel verstoppen als hij hier nog eens komt loeren.

— Ik weet beter, sprak Maarten. Ik ga over Brussel naar Mechelen, waar mijn zuster woont. Als zij hoort, wat Valentine voor mij gedaan

heeft, zal ze haar gaarne in huis nemen en helpen om te Mechelen, dat een rijke stad is, een goeden dienst te zoeken.

— We kunnen daarover nog wel eens nader praten, zei Bernard. Vriend, ik geloof, dat de koorts u op 't lijf ligt. Kom mee naar den hooizolder... Ik zal het gat dicht stoppen en nog een deken mee brengen.

Eindelijk kon Maarten Meeus ongestoord slapen.

II.

Dicht bij de Fonteinebrug te Mechelen stond de woning van Frans Coene, den leerbewerker. Op een donkeren Septemberavond van 't jaar 1572 werd er op de deur geklopt. Frans Coene was nog niet te bed, daar zijn vrouw Truida tot laat kleeren moest herstellen.

— Wie kan daar nog zijn? vroeg Frans verd.

Hij stond op om te gaan zien.

— Wees toch voorzichtig, vermaande zijn vrouw. Met al die vreemde soldaten in de stad.

— Ik zal eens vragen wie er is.

Frans Coene opende een luikje in de deur.

— Wie daar? vroeg hij.

— Goed volk, Frans... Ik ben uw schoonbroer Maarten Meeus.

Dadelijk werd de deur ontsloten.

— Ik ben niet alleen, hernam Maarten. Een zeer braaf meisje vergezelt me... Gij zult alles hooren.

Vrouw Coene kwam ontroerd aan de deur der huiskamer.

— Maarten, mijn broer! riep ze uit.

Hartelijk kuste ze hem.

— Ik breng u hier een edelmoedig meisje, maar ze spreekt Waalsch. Ze heeft mij het leven gered, sprak Maarten. Daarvoor moest ze vluchten. Ze wil nu een dienst zoeken hier te Mechelen...

— Is Bergen gevallen? vroeg Frans Coene.

't Was zijn eerste gedachte, nu zijn schoonbroer hier als een zwerver aankwam.

— Nog niet... Maar de toestand is ongunstig... Ik heb u veel te vertellen.

Valentine bleek zeer verlegen, maar Truida, die ook wat Fransch kende, sprak haar eenige vriendelijke woorden toe. Ze zette haar gasten spijze en drank voor. En Maarten begon dadelijk te vertellen. Frans Coene en Truida keken Valentine dankbaar aan.

— De toestand van het land is slecht, beweerde Maarten. Het leger van den prins verloopt,

door gebrek aan geld. De Spanjaarden blijven baas. Alva's gruwelijke rechtbank, zijn bloedraad, zal nog meer onzer burgers naar de galg of schavot zenden. Het zal het best zijn, om als zoo velen het land te verlaten.

— Maar hier te Mechelen zijn er soldaten van den prins, sedert de Spanjaarden weggehaald werden voor het beleg van Bergen, sprak Coene. Aert van Dorp, de heer van Temsche, die hier in den Bruul een groot huis heeft, liet met Brose van Nuffel, de soldaten van den prins binnen. De heer van Merode voerde ze aan en dwong de regeerders der stad den eed van trouw te zweren. De schout en eenige heeren, die dit weigerden, zitten gevangen.

— Als Bergen valt, kan Mechelen het niet houden, hernam Maarten.

— Maar zijt gij niet mismooedig door uw onrechtvaardige behandeling? vroeg Frans Coene.

— Onze legers bestaan uit veel vreemdelingen, die alleen voor geld vechten en niet betaald worden. Ik heb er weinig hoop op, dat Alva met zijn Spanjaarden verjaagd zal worden. En onderwege heb ik besloten vader en moeder naar Gent te halen en bij hen aan te dringen samen naar Engeland uit te wijken. Hoe gaat het met onze ouders, Truida?

— Ze hebben het arm, De Spanjaarden rond Gent, maken het de boeren lastig.

— Waarom er dan te blijven? sprak Maarten. O, we hebben het vader dikwijls hooren vertellen hoe de vrijheid verdween, toen Karel V Gent zoo onrechtvaardig strafte en grootvader Meeus met andere brave burgers op het schavot stierf. En nu is het nog erger. De Spanjaarden zijn meester. Gaat ook mee naar Engeland, Frans en Truida. Ik weet van soldaten, dat er ginder werk genoeg is, voor vlijtige menschen.

— Er is voor ons geen reden om Mechelen te verlaten, beweerde Coene.

Hij was een Mechelaar, die vroeger ook te Gent in zijn bedrijf gewerkt had en toen Truida daar leerde kennen.

Er werd nog lang gepraat. Truida zei, dat ze voor Valentine gemakkelijk een dienst zou vinden. Mechelen was toen feitelijk de hoofdstad van de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden. Er verbleven veel adellijke families in groote huizen en er woonde ook veel rijke burgerij. De arbeiders verdienden er flink hun brood, al begonnen nijverheid en handel nu te kwijnen. Sedert eenige jaren was Mechelen ook de zetel van het aartsbisdom. En dit alles bracht veel beweging en welvaart in de stad.

Den volgenden morgen werd oom Maarten

ook begroet door Joost, Anna en Neeltje, de kinderen van Frans en Truida.

Maarten bleef twee dagen en reisde toen naar zijn ouders bij Gent.

Een week verliep. Valentine verbleef nog bij Coene. Truida zei, dat ze eerst eens goed uitrusten moest.

Op een avond kwam Joost, de veertienjarige zoon, binnengestormd.

— Vader, moeder, de prins is in de stad! riep hij. O, 't krioelt van soldaten.

— Prins Willem van Oranje in de stad, herhaalde Frans Coene. Wat mag dat beteekenen? Zouden de Spanjaarden bij Bergen verslagen zijn of hebben ze Bergen veroverd?

Coene ging aan de deur zien. En weldra kwam een stoet van krijgsvolk voorbij. Willem van Oranje reed vooraan naast heer Aert van Dorp. Veel ruiters volgden... De prins steeg aan de wonig van Aert van Dorp in den Bruul af.

— De prins heeft Bergen in den steek moeten laten, zei een burger tot Coene. Een groot deel van zijn leger liep weg, omdat er geen soldij betaald wordt. Bergen zal gauw in de macht van de Spanjaarden zijn. En dan komen ze naar hier!

Er heerschte nu nog grootere drukte te Mechelen.

Twee dagen later keerde Maarten terug en

hij had zijn ouders mee, die door Truida met vreugde ontvangen werden. Maar grootvader en grootmoeder hadden droevige verhalen te doen. De Spanjaarden plunderden veel rond Gent en de landlieden hadden veel te lijden. Door armoede was de hoeve vervallen en de oude lieden hadden niet veel meer te verkoopen. Ze steunden nu op hun zoon Maarten en waren dadelijk bereid geweest hem te volgen.

Joost liet grootvader nog eens vertellen uit den tijd van Karel V, toen grootvaders vader, de beenhouwer Meeus zoo fier tot keizer Karel sprak over de rechten van Gent en onbevreesd het schavot beklom (1).

Maarten wilde naar Engeland, maar Coene had geen zin om Mechelen te verlaten. En Truida liet haar man beslissen. Ze zag er echter zeer tegen op, dat haar ouders zoo ver zouden weg reizen.

Daags na de aankomst van de grootouders, werd Mechelen door allerlei nieuws beroerd. Bergen was door de Spanjaarden veroverd. De prins van Oranje had Mechelen verlaten en moest door geldgebrek zijn leger ontbinden.

— De Spanjaarden zullen overal de baas zijn.

(1) Zie Nr. 323: Keizer Karel te Gent.

voorspelde Maarten. Frans, verkoop nu uw huis en uw meubelen. Het is nog tijd.

Maar Coene kon daartoe niet besluiten. Eeni ge dagen verliepen in gepraat over en weer... De toestand was zoo onzeker...

Den 1en October 's avonds kwam Maarten van een tocht in de stad terug.

— Nu hebben we het, zei hij gejaagd. Alva ligt met zijn leger te Muisen, dicht bij de stad... Ieder is hier door schrik aangegrepen... De heer van Merode is al met zijn soldaten vertrokken, na nog op rondzwervende Spanjaarden geschooten te hebben... Wat zullen we nu beleven!

Allen luisterden angstig toe. En Maarten voorspelde dat Alva zeker wraak zou nemen op Mechelen, omdat het de soldaten van den prins en Willem van Oranje zelf ingelaten had.

— Waren we maar bijtijds vertrokken! riep Maarten spijtig uit.

Frans Coene liep de straat op om nader nieuws. Hij had kennissen op het stadhuis. Na een uur keerde hij terug.

— Alles zal misschien nog goed verlopen, sprak hij. De bisschop van Atrecht, die hier is, heeft een brief aan Alva gezonden om hem te smeeken, Mechelen te sparen. En morgen ochtend vroeg vertrekt een gezantschap naar Mui-

sen, om aan Alva te melden, dat de stad zich onderwerpt.

— Wat is er van onze oude vrijheid geworden? Wij zijn de slaven van vreemdelingen! kloeg grootvader Meeus.

— Laat ons vannacht vertrekken. Ik vertrouw niet op mooie woorden van Alva, die reeds zoo veel bloed liet vergieten, sprak Maarten.

— Alva, hernam grootvader. Het is dezelfde valschaard, die in 1530 keizer Karel vergezelde naar Gent en hem tot wreede straffen ophitste.

— Niemand kan nu nog de stad verlaten, zei Coene. De poorten zijn gesloten. We moeten toch 't ergste niet denken!

't Werd een angstige nacht. Weinigen sliepen toen te Mechelen. Men had het gerucht verspreid, dat Alva zijn soldaten in langen tijd niet betaald had. En om ze schadeloos te stellen, zou hij hun toelaten het rijke Mechelen te plunderen.

En dit was waar, al geloofden velen dat gruwelijk nieuws nog niet.

Al vroeg waren Frans Coene en Maarten Meeus den volgenden morgen buiten. Ze begaven zich naar de Leuvensche Poort. Weldra kwamen daar voornamelijk burgers, het gezantschap, dat zich naar Alva te Muisen zou begeven. De pensionaris der stad, Joris Claerbout, was bij hen. Maar de poort was gesloten en de wachter bezaat

den sleutel der poort niet. Hij beweerde, dat de heer van Merode dien meegenomen had.

Claerbout zag daar een zanger van Sint-Rombouts.

— Loop naar het stadhuis. daar is nog een sleutel, beval hij.

De bode snelde heen. Intusschen naderden veel geestelijken met kruisen en vaandels. Zij zouden genade voor de stad afsmeeken, want hardnekkiger liep het nieuws rond dat Mechelen geplunderd zou worden.

Men hoorde aan de andere zijde der muren lawaai.

— Daar zijn de Spanjaarden al, zei Maarten tot Frans Coene.

De geestelijken beklommen de muren. Maarten, Frans en andere burgers volgden. En ja, een gansche bende Spanjaarden stond reeds voor de vest. Ze sleepten takkenbosschen aan van een pottenbakker, die buiten de poort woonde en wierpen die in de gracht om aldus een dam te vormen en langs daar de muren te beklimmen.

— Wij zullen de poort openen, en u vrij binnen laten! riep de pensionaris. Wij ontvangen u als vrienden. Er is geen enkele soldaat van den prins meer in de stad.

Maar de Spanjaarden grijsden en gingen voort met het werpen van takkenbosschen.

Ook de geestelijken spraken ten beste voor de stad.

De zanger was daar met den sleutel en de poort werd geopend. Maar reeds hadden soldaten de muren beklommen. Daar verscheen de overste Romero met een legerafdeeling. De afgezanten bogen voor hem en zeiden, dat ze de sleutels der stad kwamen aanbieden.

— Ge moet naar den hertog te Muisen gaan, zei Romero.

De geestelijken hieven de kruisbeelden omhoog en vroegen om barmhartigheid voor het volk van Mechelen.

— Ga naar den hertog, herhaalde Romero ook tot hen. Ik moet de stad bezetten.

— Kom, sprak Maarten tot Frans, 't is hoog tijd om de onzen te beschermen. Er zullen hier vreeselijke dingen gebeuren. Ik zie het aan de blikken der Spanjaarden.

De twee burgers spoedden zich heen. En ja, 't was hoog tijd. De Spanjaarden marcheerden door de poort. Nogmaals plaatsten de geestelijken zich vóór hen en smeekten om genade.

— Gaat naar uw woningen... De stad wordt gestraft! riep Romero uit.

En plots verbraken de soldaten de orde. Ze snelden in groepen heen. Het plunderen begon. En 't werd verschrikkelijk. De deuren werden

opengekapt, de woestelingen snelden binnen, grepen mannen en vrouwen vast, eischten geld, juweelen, wijn. Wie verzet bood, werd onmedoogend gedood.

Maarten en Frans waren thuis gekomen. En Coene luisterde nu naar zijn schoonbroer.

— Ja, we moeten dadelijk vluchten, zei hij tot Truida.

Haastig nam hij zijn geld en eenige kostbaarheden. Truida pakte wat kleederen.

— Talm niet, waarschuwde Maarten. Ik weet, hoe het er toegaat... 't Zal dadelijk te laat zijn... Valentine, gij gaat ook mee. Gij behoort voortaan bij ons.

De groep vluchtte naar de Adegempoort en kon de stad verlaten. Aan deze zijde wist men nog niet, dat het gevaar zoo groot was. Maar Maarten wist, hoe het bij plundering toeging. Hij was immers lang soldaat geweest. En zoo redde hij zijn familieleden.

Allen trokken naar Antwerpen. Frans Coene zei dat hij daar zou blijven.

Maar Maarten weifelde niet. Hij begaf zich naar een scheepvaartkantoor en had het geluk een kennis te ontmoeten, die hopman in 't leger geweest was.

Maarten vertelde hem, hoe hij met zijn familieleden naar Engeland wilde.

— Wij hebben een schip, dat overmorgen uitgeilt, zei de man, die familie was van den reeder. Ik zal zorgen dat ge mee kunt... Maar de reis is tegenwoordig ook gevaarlijk.

Maarten vertelde, wat er te Mechelen voorviel.

— Ja, 't is gedaan met onze vrijheid, sprak de klerk. En wie niet onder verdrukking kan leven, wijkt beter uit naar den vreemde.

Maarten keerde naar 't logement terug, waar zijn familieleden vertoefden en vertelde dat hij scheepsgelegenheid had gevonden.

— Maar ik kan niet besluiten, Brabant te verlaten, zei Frans. 't Zal misschien te Mechelen zoo erg niet zijn.

Maar hij hoorde het anders. 't Leek wel of een bende duivelen Mechelen overrompeld had. Zoo afschuwelijk gingen de Spanjaarden te werk. Ze drongen eerst de groote huizen binnen en stolen er alles, wat hun aanstond. Er waren voornamen inwoners, die al vroeger, om de onrust der tijden, kostbaarheden hadden verstoppt bij arme lieden, meenend, dat plundersdaar niet komen zouden. Maar nu ze niet genoeg buit konden leveren, pijnigden de wilde Spanjaarden hen. Ze sleepten sommigen met de voeten in het vuur om hun te dwingen de bewaarplaats van schatten aan te toonen. En de gefolterden leid-

den dan de soldaten naar een klein huis en haalden hun schatten te voorschijn. Zoo doorzochten de Spanjaarden ook de woningen der armen. Ze braken vloeren op en dolven in den bodem. Hun begeerlijkheid werd nog niet voldaan.

De Spanjaarden drongen in de kerken, roofden de gouden en zilveren vaten, kruisbeelden, de kleederen der beelden, hakten tabernakels open. Ook in de kloosters gedroegen ze zich even wreed.

Ja, ze stormden in de gasthuizen en wierpen de zieken van de bedden om matrassen open te snijden en na te gaan of zich daarin geen schatten bevonden.

Nog gruwelijker werden de tooneelen, toen de Spanjaarden dronken werden van wijn. Veel inwoners werden mishandeld en vermoord, men stichtte brand, men doorkruiste razend en vloekend de ongelukkige stad.

Niemand werd ontzien. De bisschoppen van Atrecht en Namen bevonden zich te Mechelen. Ze bezaten hier geen goederen, maar ze werden gevangen gezet, tot voor ieder van hen duizend kronen bijeengebracht waren.

De Spanjaarden mochten den eersten dag plunderen. Den tweeden dag was het de beurt van de Walen, en den derden dag, die van de Duitschers, welke in Alva's leger dienden. En

toen ging het weer even wreed toe. Meubels, huisraad, beddegoed, alles werd gestolen en op schuiten geladen, om elders, vooral te Antwerpen, verkocht te worden. De uitgeplunderde burgers konden niets meer geven en velen werden daarom op wreede wijze gedood. Slechts drie huizen bleven in de stad gespaard.

En Alva zat kalm in zijn legerplaats te Muiden, en liet de woeste benden begaan.

Ja, na de driedaagsche plundering deed hij nog al het overgebleven graan, zout, olie, en andere waren voor zijn troepen opeischen.

Zoo was het lot van Mechelen.

De gebeurtenis wekte het gansche land door afschuw.

Zulk nieuws hoorde Frans Coene. Hij wist, dat zijn huis en have vernield waren. Hij had toch nog zijn geld behouden. En toen stemde hij toe mee te vertrekken naar Engeland. Als bannelingen voeren allen heen... 't Was een treurige afreis...

Mechelen stond bloot aan hongersnood.

Maar Alva had zijn soldaten op die wijze betaald.

De burgers van Brussel, Antwerpen en andere steden zonden schepen met brood, kaas, boonen, erwten naar 't arme Mechelen. Vroeger rijke burgers moesten nu ook aalmoezen

ontvangen. De bisschop Sonnius van Antwerpen ging met de geestelijken van huis tot huis om geld te verzamelen en zond tot Kerstmis toe alle weken groote sommen naar Mechelen om den nood te lenigen.

Antwerpsche kooplieden kochten den buit van de Spanjaarden en gaven, waar 't mogelijk was, de eigendommen aan de Mechelaren terug. De voorspoed van Mechelen was gebroken. Het had de Spaansche furie ondervonden... Velen verlieten de ongelukkige stad...

— — — — —

Maarten en zijn familieleden kwamen veilig in Engeland aan en vestigden zich te Kent.

Maarten kon er een hoeve huren, waar hij zich met zijn ouders vestigde. Frans Coene vond werk te Canterbury, want hij was een kundig leerbewerker en de Vlaamsche en Brabantsche ambachtslieden werden zeer gewaardeerd.

Maarten trouwde met Valentine, die ook door zijn ouders innig bemind werd.

E I N D E.

BERICHT

De volgende week verschijnt als Kerstboekje, een boeiend verhaal, uit de wildernis van Kanada:

« **Kerstmis in de Sneeuw** »

BRABANT.

§ 1. BRABANT IN DE XIIIe EEUW.

De geschiedenis van Brabant in de XIIIe eeuw is merkwaardig door de belangrijkheid zijner steden, door den algemeenen vooruitgang der beschaving en de uitbreiding van 's lands instellingen.

De leenroerigheid was in Brabant langer dan in Vlaanderen levendig gebleven; de gemeentelijke instellingen vonden in Brabant slechts plaats, lang nadat zij in Vlaanderen, eene groote uitgebreidheid verkregen hadden. Hendrik I de Twistzoeker, nam den eersten, den titel van Hertog van Brabant aan en zijn avontuurlijk bestaan hield na den slag van Bouvines op; hij wijdde gansch zijn leven aan het welzijn zijner onderdanen toe. Hij maakte Diest en Wavre vrij, vermeerderde de voorrechten van Antwerpen, van Leuven

en van Brussel en stond den brabantischen handel, groote voordeelen toe.

Zijn zoon, Hendrik II, regeerde maar dertien jaren. Op zijn doodsbed schreef hij een testament voor, waardoor hij in gansch het hertogdom het recht der doode hand afschafte en de rechterlijke macht overliet aan de schepenen, behalve voor de gevallen van brandstichting, van moord en andere groote misdaden. De toegevingen, die langen tijd het voorrecht der steden hadden uitgemaakt, werden het nationaal recht.

Hendrik III volgde het voorbeeld van zijn vader en zijn grootvader; zijn testament bevrijdde de brabanters van buitengewone belastingen, uitgenomen wanneer de hertog het land moest verdedigen, zijne kinderen moest uithuwen, of zijne zonen, de ridderorde geven moest. Hij bepaalde ook, dat niemand in zijne staten